

Atividade finantziada dae sa RAS -
Progetu "Rios de Limba in Montes de
Cultura" propositu dae su Comune de
Belchidda - Atividade finantziada dae
sa Regione Sardigna cun sa L.482/99 e
cun sa L.R.22/2018 - Bando TuLis -
annualidade 2023

SANTU FRANTZISCU IN ALÀ.

Sa vida de su Santu de Assisi.

Fizu de Pedru de Bernardon e Madonna Pica, Santu Frantziscu est nàschidu in Assisi in su 1182 e est istadu pesadu in mesu a sas richesas de sa famiglia, ma creschende at incomintzadu a si nche acurtziare a sos pòberos, a sos prus dèbiles e malassortados e a sos malàidos de lebbra. Sa cunversione est arribada in su 1205 cando in sa crèsia de Santu Damianu, at intesu Gesùs chi li faeddaiat dae sa rughe: "Frantziscu acontza sa domo mia chi nd'est falende a cantos". Dae tando s'est ispozadu de onni bene e at comintzadu unu caminu in sa fide e in sa povertade, finas a dare sos nadios a s' Òrdine Frantziscanu, iscriende·nde sas règulas e dende a totus s'esèmpiu de umiltade e de cumpassione. Su 17 de cabidanni de su 1224 Santu Frantziscu at retzidu sas "istìgmatas" de Gesùs e in su matessi annu at iscritu s'òpera sua prus famada "Il Cantico delle Creature": una làude a Deus, un'innu a sa vida in ue si narat de amare e respetare totus a sa matessi manera, òmines, animales e cantu Deus at criadu. A pustis de èssere istadu malàidu meda in sos ùrtimos annos de sa vida sua, est mortu in Assisi su 3 de santugaine de su 1226 e duos annos in fatu, su 16 de trìulas de su 1228, su Paba Gregòriu IX l'at fatu Santu. Benit festadu su 4 de santugaine e in Sardigna sunt paritzas sas crèsias dedicadas a isse, intra a custas ammentamus cussas de Aristanis, de Alà, de l'Aglientu, de Lùvula, de s' Alighera, de Onanie, de Otieri, de Macumere e àteras meda. Santu Frantziscu reposat in sa Basìlica de Assisi, chi est dedicada a isse, dae su 1939 est su santu patronu de Itàlia, ma est fintzas su santu amparadore de s'Ùmbria, de sos animales, de sos poetas, de sos bendidores, de s'Òrdine de sos padres caputzinos e de sos ecologistas.

SANTU FRANTZISCU IN ALÀ.

Iconografia

Santu Frantziscu est rapresentadu in maneras meda, ma in onniuna de custas at semper tres signos pretzisos chi lu distinghent: sa bestimenta de padre, sas istìgmatas e sos pilos segados a sa "chièrica". Su prus de sas bortas est pintadu in mesu a sa natura cun a curtzu unu lupu e inghiriadu dae puzones, cun su crotzifissu e cun in manos sa rughe Tau. Custa rughe in sa Bìbbia est mentovada comente sìmbolu de sarvesa, est s'ùrtima litera de s'alfabetu Ebràicu e est su sìmbulu prus amadu dae Santu Frantziscu, ca cun issa poniat sa firma a totus sas òperas suas.

Atividade finantzada dae sa RAS -
Progetu "Rios de Limba in Montes de
Cultura" propositu dae su Comune de
Belchidda - Atividade finantzada dae
sa Regione Sardu cun sa L.482/99 e
cun sa L.R.22/2018 - Bando TuLis -
annualidade 2023

SANTU FRANTZISCU IN ALÀ.

Sa creja

Sa creja de Santu Frantziscu est istada fraigada in Alà in su 1906, gràtzias a Giuanne Piscera "Colombo", chi annos in antis apeit in bisione su Santu chi li fateit a bìdere su logu in ue la fraigare, a pagu tretu dae sa bidda de como. Colombo, fiat pòberu e duncas chircheit sos possidentes de sa bidda chi lu agiueint a fraigare custu santuàriu postu in mesu a su buscu alaesu. Intrende a creja, a manu destra de su portale, si agat una lastra in ue bi sunt sos nùmenes de custos benefatores, tiu Giuanne isteit postu a ùrtimu e pro ùrtimu morzeit a 102 annos, devotu e essende semper a punta in antis in sa protzessione in onore de su Santu.

S'istrutura est sèmplitze meda, fraigada in granitu e cun una navada sola, cun sa bòveda a duas abbas e rica de pinturas chi mustrant momentos de sa vida de Santu Frantziscu. Sa parte de intro est divisa in chimbe campadas, gràtzias a sa presèntzia de arcos fatos in contones de granitu, e in sa de bator de custas campadas agatamus s'altare, chi est sollevadu de 20 tzentìmetros dae su restu de su pamentu. In s'ùrtima campada amus sa sagrestia, chi est divisa dae s'altare dae unu muru a arcos abertos. Su prus mannu de custos est in palas de s'altare e inserrat in suta un'istàtua de Santu Frantziscu chi nde falat a Gesùs dae sa rughe, istàtuachi est istada comporada in su 1926 in Ortisei.

A manu manca de s'altare b'at un'istàtua de su 1951/52 chi est cussa chi como s'impitat in sa protzessione in parte de cussa prus betza de su 1906, chi beniat impitada prima. S'istàtua betza, comporada dae tiu Colombo, leit fogu pro curpa de candelas in chesas in pees suos e como chi est istada acantzada est de propiedade de sos eredes de tiu Colombo. Semper pro cantu tocat sas istàtuas de su Santu, namus puru chi in su 2013, nd'est istada posta in foras de sa creja ateruna manna fata in pedra.

Atividade finantziada dae sa RAS -
Progetu "Rios de Limba in Montes de
Cultura" propositu dae su Comune de
Belchidda - Atividade finantziada dae
sa Regione Sardigna cun sa L.482/99 e
cun sa L.R.22/2018 - Bando TuLis -
annualidade 2023

SANTU FRANTZISCU IN ALÀ.

Sas àteras istruturas.

In sos annos, gràtzias a su bonu coro
de sos padronos de sas tancas in ue
si faghet sa festa, sunt istadas
annantas àteras istruturas: sas
coghinas, sa domo de su pane e casu,
sa domo de su binu, sa domo desu
cafè, un'istrutura manna in ue benit
maselladu su bestiàmene pro sa
festa, un'arrustidorzu, e pro finire unu
putu e unu lacu de 10000 litros pro
s'abba.

Atividade finantziada dae sa RAS -
Progetu "Rios de Limba in Montes de
Cultura" propositu dae su Comune de
Belchidda - Atividade finantziada dae
sa Regione Sardigna cun sa L.482/99 e
cun sa L.R.22/2018 - Bando TuLis -
annualidade 2023

SANTU FRANTZISCU IN ALÀ.

Sa festa.

In Alà su Santu de Assisi benit festadu pro tres dies: su 3, su 4 e su 5 de santugaine.

Sa festa benit ordiminizada ogni annu dae unu "sogristante" diversu, agiuadu dae su sòtziu e dae totu sos alaesos. Sos ritos religiosos comintzant su 17 de cabidanni chin sa "Iza", una die in sa cale sos fideles istant in creja dae manzanu a sera preghende e cantende, in unu momentu de devotzione manna pro ammentare sa die chi Santu Frantziscu at retzidu sas istigmas. Su 25 de cabidanni comintzat sa novena e sos fideles pro noe dies andant a pee a su santuàriu pro pregare e iscurtare sa missa.

Dae su 1981 su 2 de santugaine, a s'iscurigada, s'istàtua de su santu benit giuta a sa bidda, cun una fiacolada chi est sentida meda dae totus sos alaesos. Sa protzessione finit cun sos tzocos de sas coetas chi partint cando s'istàtua est a curtzu a sa creja de Santu Austinu.

Su 3 comintzat puru sa festa tzivile e est connota comente "sa die de sas petas", in ue benit maselladu su bestiàmene chi s'at a impitare pro sa festa. In custa die totus sos alaesos, mannos e minores, dae su manzanu chito andant a su santuàriu pro dare una manu de agiudu, e non si pasant finas a cando no est fatu totu su chi b'est de fàghere. Su sero si preparat sa chena pro totus, cun sàmbene rassu, bentres a buddidu, figadellas, peta arrustu, pane, casu e binu nieddu.

Su 4 est sa die prus importante, sa bidda est pesada dae puddiles pro segare sa peta chi s'impitat pro dare a mandigare a sas mizas de fideles chi acudint dae totu sa Sardigna. A sas 09:30 su Santu essit dae sa creja de Santu Austinu e benit acumpanzadu a pee finas a su santuàriu dae sos costùmenes de sa traditzione alaesa, dae sos cadderis cun sas banderas, dae grupos de ballu de sas àteras biddas e dae sos fideles chi ogni annu rinnovant su votu cun su santu de Assisi. Sa zente giughet su santu a manu dende si su càmbiu a borta a pare pro totu su tretu de sa protzessione, chi est longa prus a mancu 2 chilòmetros.

Unu tempus, cando si acudiat a su santuàriu, in antis de sa missa si inghiriaiat sa creja pro tres bortas, como non si faghet prus e si narat solu sa missa cun s'altare mudadu dae sos colores de totus sa banderas arrambadas a costazu.

Finida sa missa, est ora de bogare su brou cun sa peta e su pane, difatis sos alaesos si ponent torra de bona lena e comintzant a dare a mandigare a totus sos fideles acudidos. Chie cheret podet acurtziare a sa domo de su pane e casu e a sa domo de su binu pro si leare carchi bìculu de casu e carchi ampulla de binu, e sa matessi cosa podent fàghere pro su caffè a pustis de àere mandigadu, totu custu sena pagare mancu unu soddu.

Su sero partint sos ballos sardos, sos càntigos a tenore, sos càntigos a chiterra e a sonete, sa murra, e totu sa zente istat in ie ballende e cantende in paghe e armonia. Su note si bogat a manigare pane e casu, e sa peta de su mesudie torrada a iscardire.

Su 5 est "sa die de sos alaesos", in ue si faghet una protzessione prus minore, inghiriende tres bortas sa creja e a pustis si narat sa missa. Su restu de sa die est pretzisa a cussa in antis, ma sa presèntzia de pagos istranzos, la rendet prus intima, cun prus pagos pensamentos e prus tempus pro su recreu de sos alaesos.

Atividade finantziada dae sa RAS - Progetu "Rios de Limba in Montes de Cultura" - Atividade finantziada dae sa Regione Sardigna cun sa L.482/99 e cun sa L.R.22/2018 - Bando TuLis - annualidade 2023

Atividade finantziada dae sa RAS -
Progetu "Rios de Limba in Montes de
Cultura" propostu dae su Comune de
Belchidda - Atividade finantziada dae
sa Regione Sardigna cun sa L.482/99 e
cun sa L.R.22/2018 - Bando TuLis -
annualidade 2023

Santa Caderina in Belchidda.

Sa vida de Santa Caderina de Alessàndria.

Santa Caderina de Alessàndria est pregada e venerada comente santa, vèrgine e màrtire dae sos cristianos catòlicos e ortodossos e dae totus sos cristianos chi atzetant sa veneratzione de sos santos, e est festada su 25 de santandria. De Santa Caderina si ischit pagu e nudda de seguru, mancu s'annu in su cale est nàschida, su chi ischimus lu podimus agatare in testos iscritos posca de sèculos meda, su prus antigu est una passione de su sèculu VI-VII, ma su chi si impitat de prus est sa Legenda Aurea, unu libru de su 1260-1298 chi regollit sa vida de sos Santos. In custu libru si podet agatare chi Caderina est nàschida in su 287 d.C (a pustis de Cristos), e si faeddat de una fèmina abbista e bella meda, fiza de su Re Costa chi la lasseit òrfana a pitzinna. In sos annos, medas òmines l'ant pedida in isposa, ma posca de unu sònniu, in ue Nostra Segnora li poniat un'aneddu in su pòddighe, issa s'est semper declarada Isposa de Gesùs. Santa Caderina est istada martirizada in su 305 d.C. (a pustis de Cristos) ca non s'est cunvertida a sos deos paganos de s' Imperu Romanu. Segundu una paristòria, Caderina est istada cundennada a mòrrere cun sa roda dentuda, ma una borta chi sos sordados romanos l'ant presa, su chelu s'est fatu nieddu e unu lampu at segadu in duos sa roda. Est tandochi s'Imperadore Massiminu at ordinadu de nche li segare sa conca e semper segundu sa paristòria dae su tuju no est essidu sàmbene, ma late, s'ìmbulu de sa pureza sua. Sas relìchias reposant como in su Monte Sìnai, intro de su Monastèriu de Santa Caderina, su prus antigu de su mundu. Santa Caderina est protetora de sas criaduras chi suent su late, de sos nàufragos e de sos istudiosos.

GOSOS

*O Santa ch'istas gosende
Sas glòrias chi as meritadu
In custu fràgile istadu
Sas boghes nostras intende;
Sa potente manu estende
Su petus sagradu inclina*

*De sa celeste dotrina
Soberana difensora
Vèrgine, màrtire e dotora
Triunfante Caterina.*

Atividade finantziada dae sa RAS -
Progetu "Rios de Limba in Montes de
Cultura" propositu dae su Comune de
Belchidda - Atividade finantziada dae
sa Regione Sardigna cun sa L.482/99 e
cun sa L.R.22/2018 - Bando TuLis -
annualidade 2023

Santa Caderina in Belchidda.

Sa cheja de Santa Caderina de Belchidda.

Sa cheja si agatat in sa localidade Santa Caterina paguprus a mancu a bator chilòmetros e mesu dae Belchidda. Sa presèntzia de sos dolmen e de àteras chejas a pagu tretu, nos faghet cumprendere chi custu logu, postu suta a su Monte Limbara, est istadu abitadu dae tempos antigos ca at unu clima bonu pro ogni atividade de s'òmine (bestiàmene, àrnias e piantarza de ogni calidade). Sa cheja, fraigada totu in pedra intra a su 1502 e su 1504 e acontzada in sos annos 80 de su 1900, est posta subra de unu cùcuru, inghiriada dae ozastros seculares; s'istrutura est sèmplitze e si assimizat a cussa de s'àtera cheja chi b'est a pagu tretu dae cue, cussa de Santu Andria. Sa bòveda est a duas abbas, sa navada est una e bia e divisa in duas campadas dae un'arcu fatu in pedra. S'altare chi abbaiadat a oriente, est sollevadu de un'iscalina dae su restu de su pamentu e si agatat in fundu a sa segunda campada, in ue amus puru s'istàtua de sa Santa. Abbaidende-la dae parte de fora, subra a su portale agatamus un'abertura minoredda chi faghet intrare sa lughe, e prus in artu, in su cùcuru de sa cobertura b'at una rughe de pedra. In sa fatzada a manca de s'intrada si agatat "su portigale", un'istrutura chi in tempos antigos no aiat cobertura e podiat èssere un'istalla, como imbetzes est tancada de su totu e in sas dies de sa festa benit impitada dae su comitadu. In tempos prus a curtzu a nois est istada fraigada puru una coghina in ue si preparat su mànigu pro sas dies de sa festa.

Attività finanziata dae sa RAS -
Progetu "Rios de Limba in Montes de
Cultura" propositu dae su Comune de
Belchidda - Attività finanziata dae
sa Regione Sardinia cun sa L.482/99 e
cun sa L.R.22/2018 - Bando TuLis -
annualidade 2023

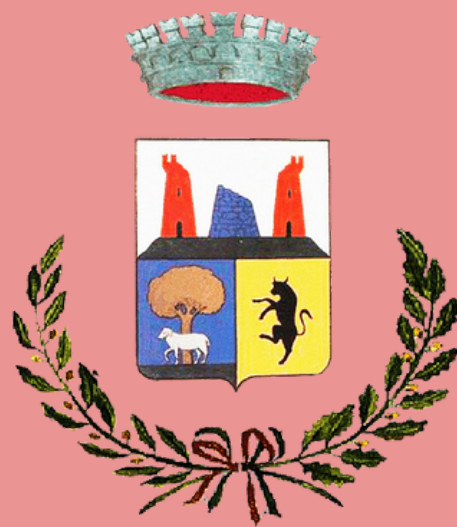
Santa Caderina in Belchidda.

Sa festa.

Santa Caderina in Belchidda si festat su primu sàpadu de làmpadas e benit organizada dae unu comitadu fissu, formadu dae pagu prus o mancu 200 sòtzios. Su chi càmbiat, ogni 3 annos, est su presidente de sa festa. Custu devet pro fortza èssere unu sòtziu chi si proponet e benit atzetadu e eletu dae su restu de sos sòtzios cun una votazione. Su ite a fàghere mannu pro sos sòtzios cumintzat una chida in antis a sa festa, cando b'est de preparare su santuàriu, de travasare su binu e de ritirare sa peta chi benit donada a sa santa dae sos sòtzios. Su chenàbura si truncat sa peta, si preparat sa bàngia e totu su chi b'est de fàghere pro sa festa de s'incras. Su sàpadu de sa festa sa zente est pesada dae puddiles ca su fogu cheret allutu dae chito, pro còghere sa peta a s'antiga cun sa linna a intro de unu labiolu mannu postu subra a su fogu. Un'iscuta in antis de sa missa, sos sòtzios chi bi resessint andant a domo de su presidente, e posca de unu cùmbidu torrant a su santuàriu totus impare cun sas banderas e cun s'istàtua minoredda de sa santa. Custa istàtua est antiga meda, e ogni presidente la mantenet in domo sua. Una borta chi sunt totus in su santuàriu si narat sa missa e posca si faghet sa protzessiones girende tres bortas in tundu a sa cheja. Pro sa protzessione, a parte s'istàtua minore chi at su presidente, si impitat puru cussa manna chi est a intro de sa cheja. Da chi finit sa protzessione su comitadu faghet unu cùmbidu in ue sos sòtzios bogant su binu e sos durches. Posca de custu cumbidu, chi benit giamadu Su Complimentu, si bogat su màndigu pro totu sa zente, incumintzende cun sa "supa belchiddesa", sighende cun sa peta a buddidu e cun s'iscialada, su pane e casu, su binu, s'abba, su caffè, sas turtas e sos durches. Posca chi sa zente at mandigadu sos de su comitadu essint cun una campanedda pro pedire sas ofertas, chi ant a èssere impitadas pro sas ispesas de sa festa. Tocat de nàrrere chi, a parte custas ofertas, totus su chi si faghet in custa festa est possibile gràtzias a su bonu coro de sos sòtzios, chi donant sa peta e sas ofertas in dinari. A parte de sero comintzant sos ballos e sos càntigos, chi podent èssere tradizionales cun grupos folclorìsticos o modernos, e sa zente restat in amistade e allegria finas a tardu mannu de note. Sa domìniga est una festa prus istrinta, in ue sos sòtzios, chi torrant a su santuàriu, pro pònnere totu in òrdine e pro pulire, sighint a fàghere festa totus paris. In custa die b'est sa tradizione de preparare sas seadas e de manigare torra in ie, colende una die prus intima e pàsida totus impare, comintzende a pensare a sa festa de s'annu chi at a bènnere.

Atividade finantziada dae sa RAS -
Progetu "Rios de Limba in Montes de
Cultura" propositu dae su Comune de
Belchidda - Atividade finantziada dae
sa Regione Sardigna cun sa L.482/99 e
cun sa L.R.22/2018 - Bando TuLis -
annualidade 2023

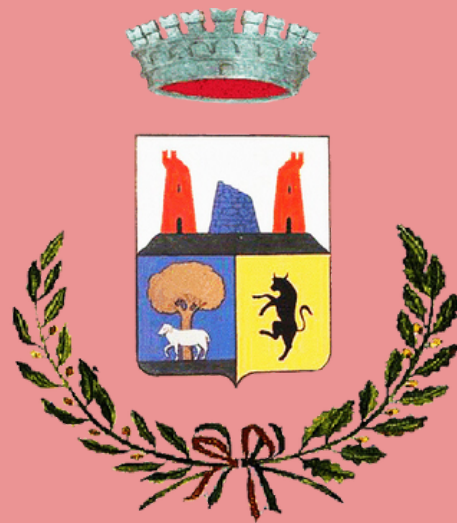
SANTA REPARADA IN UDDUSÒ

Sa vida de Santa Reparada.

Santa Reparada est nàschida in Cesarea, in Israele, in su sèculu II a pustis de su Cristos e est morta in Cesarea marìtima in su 250. Sos iscritos antigos nde faeddant pagu, difatis narat paga cosa finas Eusebio, pìscamu de Cesarea dae su 313 a su 340, mancari siat cunsideradu unu de sos padres de s'istoriografia eclesiàstica. Su primu a l'ammentare est istadu Beda il Venerabile in su Martirologio de su sèculu VIII a pustis de su Cristos. In su Martirologio Romanu (1586-1589) l'agatamus mentovada in su 8 de santugaine, chi segundu unas cantas informatziones est cunsiderada comente sa die de su martìriu sou. Segundu sa Passio, Reparada, fiat una giòvana de erèntzia nòbile chi in su tempus de sas persecutziones de s'imperadore romanu Decio (dae su 249 a su 251 d.C.) detzideit de negare sos sacrificzios a sos Deos e pro custu motivu a s'edade de dòighi annos est istada marturiada in antis de nde li segare sa conca. Su cultu sou s'est ispartu in manera lestra in totu s'Europa in su tempus de s'edade de mesu. Sa paristòria narat chi a pustis de sa morte est istada posta in subra de una barca chi est istada lassada andare in mare a contu sou e chi sos ànghelos ant signadu su caminu de custa barca finas a la fàghere acudire a Nitza in sas costas de sa Frantza, mentres ateruna de custas paristòrias narat chi semper gràtzias a s'insinzu de sos ànghelos siat acudida a sas costas de sa Campània. Su chi s'ischit de tzertu est chi Santa Reparada est adorada e invocada in logos meda de s'Europa e est connota pro èssere sa patrona de Nitza e sa co-patrona de Firentze. In Sardigna puru est adorada in unu fiotu de biddas e in mesu a meda ammentamus a Useddus, Narabuia, Logusantu, Lungone e inoghe in Uddusò.

Atividade finantziada dae sa RAS -
Progetu "Rios de Limba in Montes de
Cultura" propositu dae su Comune de
Belchidda - Atividade finantziada dae
sa Regione Sardigna cun sa L.482/99 e
cun sa L.R.22/2018 - Bando TuLis -
annualidade 2023

SANTA REPARADA IN UDDUSÒ

Iconografia

In sas istàtuas e in sas pinturas Santa Reparada est semper distinta dae un'elegàntzia ispantosa. Est semper rafigurada cun sa pramma in manos, chi in s'iconografia cristiana est su sìmbulu de su martìriu. Pro su prus cun s'àtera manu mantenet unu bicu de su manteddu chi giughet imboligadu in sa carena e chi li carrarzat coddos e petorras e cun unu mucadore decoradu chi li carrarzat sa conca. In carchi àtera rafiguratzione si podet agatare fintzas cun in manu unu libru e est in custa manera chi est ammentada in sa memòria de sos uddusoinos prus mannos, chi ant in mente s'istàtua betza chi dae sa prima meidade de su Noighentos non si agatat prus.

Atividade finantziada dae sa RAS -
Progetu "Rios de Limba in Montes de
Cultura" propositu dae su Comune de
Belchidda - Atividade finantziada dae
sa Regione Sardigna cun sa L.482/99 e
cun sa L.R.22/2018 - Bando TuLis -
annualidade 2023

SANTA REPARADA IN UDDUSÒ

Pro ite sa Santa Reparada de Uddusò est posta in rughe?

In sa memòria de sa zente manna de Uddusò restat sa figura de un'istàtua fata in linna cun in manos unu libru e sa pramma de su martìriu. Comente amus nadu prima, custa istàtua non s'agatat prus e como su logu sou est istadu leadu dae cussa fata in sa prima meidade de su Noighentos in ue sa santa est rapresentada in una manera diversa meda. Difatis in s'istàtua chi amus como sa santa est posta in rughe e zente meda non cumprendet pro ite. Duncas tocat de torrare in dae segus de unu pagu de tempus cando, frades Addis, pro dare contu a una gràtzia retzida detzident de donare un'istàtua noa pro sa creja de Santa Reparata e la faghent fàghere a un'artista furisteri chi non si cumprendet comente, isballieit su traballu e fateit sa rafiguratzione de un'àtera santa connota comente Santa Liberata. Mancari frades Addis, preìderos e totu sa zente de Uddusò si siant abbistos deretos de custu isbàlliu, atzeteint su matessi cun amore custu donu e difatis s'istàtua est restada in su logu finas a oe.

Atividade finantziada dae sa RAS -
Progetu "Rios de Limba in Montes de
Cultura" propostu dae su Comune de
Belchidda - Atividade finantziada dae
sa Regione Sardigna cun sa L.482/99 e
cun sa L.R.22/2018 - Bando TuLis -
annualidade 2023

SANTA REPARADA IN UDDUSÒ

Sa creja de Santa Reparada in Uddusò

Sa creja est fraigada in campagna, a pagu tretu dae sa bidde de Uddusò, in unu logu ispantosu in mesu a sa natura. Si narat chi custu santuariu siat istadu fraigadu in cue ca in cussu logu Santa Reparada si ammustreit a unu pastore e li pregunteit de fraigare, in cue, una creja in onore sou. Non s'ischit sa data giusta de su fràigu ma carchi iscritu documentat sa presèntzia sua giai in su 1581. Est fraigada sikhende s'istile de sas crejas de campagna de sa Sardigna, cun pagas decoratziones e cun semplicitzidade e pro su chi pertocat s'istrutura s'ischit chi in unu primu momentu fiat a una navada solu cun sa cobertura a duas abbas, ma in su 1913 est istada crèschida ateruna navada fata cun tres capelledas minores. Sa zona de s'altare est a forma cuadra e est unu pagu prus in artu de su restu de su pamentu e pròpiu subra de s'altare b'at una nìchia in ue agatat recreu s'istàtua de sa santa. In sa fatzada de mesu si aberint duos portales, unu prus mannu in sa parte de mesu e unu prus minore chi dat a sa navada de destra. Aterunu portale si agatat in palas de s'altare e pro mèdiu de su cale si podet intrare a sa sagrestia. In subra de sa capella chi est posta a costazos de s'altare est istadu fraigadu unu campanile a vela.

Atividade finantziada dae sa RAS -
Progetu "Rios de Limba in Montes de
Cultura" propositu dae su Comune de
Belchidda - Atividade finantziada dae
sa Regione Sardigna cun sa L.482/99 e
cun sa L.R.22/2018 - Bando TuLis -
annualidade 2023

SANTA REPARADA IN UDDUSÒ

Àteras istruturas in su santuàriu

In su santuàriu, a parte sa creja, b'at finas àteras istruturas chi benint impitadas in sas dies de sa festa pro coghinare e pro remunerare sa peta e su restu de sos alimentos. Custas istruturas benint semper mezoradas de annu in annu, pro dare sa possibilidade a sa zente, chi andat a agiuare, de pòdere traballare cun prus comodidades. Sos traballos de mezeru e sos acontzos sunt sighidos dae unu comitadu chi traballat cun aficu pro mantènnere bene sas istruturas e sos trastes chi s'impitant pro sa festa.

Atividade finantziada dae sa RAS -
Progetu "Rios de Limba in Montes de
Cultura" propositu dae su Comune de
Belchidda - Atividade finantziada dae
sa Regione Sardigna cun sa L.482/99 e
cun sa L.R.22/2018 - Bando TuLis -
annualidade 2023

SANTA REPARADA IN UDDUSÒ

Sa festa de Santa Reparada in Uddusò

Santa Reparada in Uddusò si festat ogni annu sa prima domeniga e su primu lunis de capidanni, duas dies in ue uddusoinos e furisteris andant a su santuàriu pro colare iscutas de paghe, serenidade e pregadorias in glòria de sa santa. Ma pro sa bona resessida de custas duas dies b'at unu traballu mannu chi durat un'annu intreu, difatis sa festa benit ordiminizada dae bator sogristantes chi càmbiant de annu in annu e chi a sa fine de sa festa lassant s'incàrrigu a àteros bator benevadadosseberados dae issos etotu.

Su traballu de custos sogristantes est mannu a beru e difatis su ite a fàghere est meda in totu s'annu' in ue devent seberare su bestiàmene de masellare e devent dare sos billetes in totu sa bidida. Cun custos billetes sos uddusoinos si assegurant unu bìculu de peta, chi ant a ritirare su martis a festa agabbada, paghende una cuota in dinari chi s'impitat pro pagare sas ispesas de sa festa. Ma s'apretu mannu pro sogristantes e amigos est in sas ùrtimas duas chidas cando incumintzat su ite a fàghere meda. A sas oto dies dae sa festa, sa domeniga si recuint sas bacas chi ant a èssere maselladas su incras e chi poi ant a èssere impitadas pro su mànigu e pro sos billetes.

In totu sa chida b'at ite fàghere, difatis si collint totus sos alimentos e sas bìbitas chi bi chere e si preparant locales e isterzos pro sa bona resessida de sa festa. Sas dies de sa festa sunt cussas in ue sa zente de Uddusò si prestat de prus pro dare un'agiudu e difatis òmines e fèminas falant a cue pro fàghere su chi b'est de fàghere, sighende sos inditos de sogristantes, de cuocos o de chie at su còmputu de sighire sas atividades cun aficu. Su domeniga cumintzat sa festa cando a mesu die benit dadu a mandigare su matuzu de sas bacas e sas berbeghes e a parte de sero si chenat cun su brou de sas concas. Su lunis est sa festa manna, cun mizas de persones chi acudint dae totue e chi a pustis de àere iscurtadu sa missa tzelebrada dae su pìscamu andant a leare logu in suta a sos àrbores isetende su brou cun sa peta e sa minestra chi su comitadu torrat a bogare de gratis pro totus. Sa festa est mudada finas dae sas barracas organizadas dae assòtzios o dae giòvanos de sa bidida, in ue cun mùsica e divertimentu sa zente podet colare duas dies de festa ricas de amistade e de serenidade chi faghent godere paesanos e istranzos. Su martis totu sos chi ant leadu su billete andant a su mercadu a si ritirare sa peta. Sos sogristantes paris a chie at agiuadu ponent a postu su logu e dae sa die totu andat in manos a sos sogristantes noos chi dae cussu momentu incumintzant a pensare a sa festa de s'annu a poi.

Atividade finantziada dae sa RAS -
Progetu "Rios de Limba in Montes de
Cultura" propositu dae su Comune de
Belchidda - Atividade finantziada dae
sa Regione Sardigna cun sa L.482/99 e
cun sa L.R.22/2018 - Bando TuLis -
annualidade 2023

SANTU PÀULU IN MONTE

Sa vida de Santu Pàulu Eremita

De Pàulu Eremita (Pàulu de Tebe) non s'ischit cosa meda, est veneradu dae sa crèsia catòlica, dae cussa Ortodossa e dae cussa Copta. Pro sos catòlicos est su primu eremita de s'istòria e sa ricurrèntzia ruet su 15 de de su mese de ghenarzu.

In sa Legenda Aurea b'est iscritu chi est nàschidu in Egitu a curtzu a s'annu 230 dae una famiglia rica, ma resteit òrfanu de babbu cando aiat 20 annos, retzende in erèntzia richesas meda de fàghere a meidade cun sa sorre. Cussos fiant sos annos de sas persecutzione de sos cristianos dae parte de s'imperadore Decio e su connadu, asulidu e gelosu pro sa partimenta lu denuntzieit comente cristianu pro si nche leare totu canta s'erèntzia.

Pàulu pro si sarvare fueit in su desertu de sa Tebàide e si nche cueit in intro de una conchedda, a curtzu a sa cale si agataiant una vena de abba e una parma. Resteit in cue pro totu su restu de sa vida, leende sas fozas de sa parma pro las intritzare pro si fàghere sas istojas e sa bestimenta. Segundu sa paristòria mandigaiat sos frutos de sa parma e carchi bìculu de pane chi li aporriat unu corbu. Coleit totu sa vida preghende e meditende, sentza lassare iscritos e sentza pesare mancu unu discèpulu. Semper segundu sa paristòria, morzeit a 113 annos in dae in antis a Santu Antoni Abate (ammentadu isse puru comente eremitanu, semper a curtzu a cue) chi lu imboligheit cun su manteddu sou e lu sepuliteit cun s' agiudu de duos leones. A issu si sunt ispirados sos mònacos de s'Òrdine de sos Paulinos.

In Sardigna, sas chejas prus connotas chi sunt istadas fraigadas in glòria de Santu Pàulu sunt cussa de Monte, cussa de Milis, cussa de Terranoa, cussa de Cardedu, cussa de Casteddu e cussa de Codronzanu.

SANTU PÀULU IN MONTE

Iconografia

Santu Pàulu Eremita est rafiguradu in
manera meda sèmplitze, comente
rapresentatzione de sa vida chi at coladu.

Est bestidu cun fozas de parma
intritzadas, cun a curtzu una conca de
mortu e unu corbu chi li giughet su pane
e fintzas cun sos leones chi agiudeint a
Santu Antoni Abate pro lu sepultare.

Atividade finantziada dae sa RAS -
Progetu "Rios de Limba in Montes de
Cultura" propositu dae su Comune de
Belchidda - Atividade finantziada dae
sa Regione Sardigna cun sa L.482/99 e
cun sa L.R.22/2018 - Bando TuLis -
annualidade 2023

SANTU PÀULU IN MONTE

Sa festa

Su cultu de Santu Pàulu s'est ispartu in Sardigna in su 500 d.C. (a pustis de Cristos) gràtzias a unu fiotu de padres bizantinos fuidos a sas persecutziones cristianas dae parte de s'Imperu Romanu, duncas s' Eremita est veneradu meda dae tempos antigos. Pro sa religione cristiana si festat su 15 de su mese de ghenarzu e difatis in Monte puru in cussa die si narat una missa in onore sou, ma sa festa prus manna si faghiat e si faghet in su mese de austu. Forsis est istada ispostada ca in cussas dies massajos e pastores aiant prus pagu ite fàghere in campagna e sa festa podiat èssere de bonu augùriu pro s'annada noa. Unu tempus duraiat tres dies 14-15-16 de su mese de austu.

Custu santuàriu est semper istadu de importu mannu, sos fideles andaiant a pee o a caddu dae ogni parte e logu, de su cabu de susu de sa Sardigna, dae su Monte Acutu, dae sa Baronia, dae sa Gaddura, dae sa Barbàgia, dae su Gocèanu e dae totu su Logudoro e istaiant in ie pro noe dies, su tempus pro fàghere totu sa novena. Si narat chi dae su 1700 a sa fine de su 1800, pro sas tres dies de sa festa, finas sos bandidos, si aiant fatu unu votu, aiant unu permissu pro pòdere acurtziare a Santu Pàulu, e sa giustìtzia in cussas dies los lassaiat in pasu. Dae su chi at iscritu Vitòriu Angius, s'ischit chi si bi faghiat festa manna, cun ballos, càntigos e cursas de caddos.

In su 1900 sa festa est cambiada meda. Finas a sos primos annos de su '70 sa zente pro sighire sa novena, si tucaiat a pee dae Monte e dae sas fratziones, e recuiat a domo issoro una die emmo e una die nono; su restu de sos fideles, imbetzes, arribaiant a fiotu dae sas biddas a làcana pro sa die de sa festa, a pustis de àere caminadu pro oras sena fine.

A tempos de como in su santuàriu si bi faghet festa pro duas dies. Su 15 de austu b'est sa missa de Nostra Signora de s'Assunta, e dae carchi annu, sa die sa Pro Loco faghet a mandigare pro totus sos chi s'agatant in ie. Su 16 est sa festa prus sentida, sa die chi arribant a su santuàriu "sas banderas" e sos "istendardos" de sas biddas amigas, cun totus sos fideles e sos devotos chi cherent venerare su Santu e chi cherent colare una die in amistade e armonia. Ma no est sa festa e bia su chi faghet cumperdere chi b'at ancora zente meda chi faghet su votu a Santu Pàulu de Monte, difatis pro totu s'annu si podet agatare zente chi andat a pee dae sas biddas a làcana, comente Alà o Terranoa, e àtera zente chi mancari arribat in màchina dae ogni bicu e logu de sa Sardigna, e lu faghet pro colare un'iscuta in preghiera e in meditatzione comente nos at imparadu Santu Pàulu.

NOSTRA SEGNORA DE CRASTA

A pagu tretu dae sa bidde, fraigada in subra de unu ispuntone in sos campos de Òschiri, naschet sa cheja de Nostra Signora de Crasta. Sa cheja leat su nùmene dae sas ruinas de un'acampamentu fortificadu de època romana chi in ladinu si naraiat "castrum". Sa cheja est istada sa sede de sa Diòtzesi de Castro, finas a sa meidade de su milli e chimbighentos (1500), difatis in su santuàriu b'est ancora sa domo de su piscamu. Dae su milli e noighentos sessantoto (1968), leat su tìtulu de "sede vescovile onorifica". Sa data de su fràigu no est segura meda, ma segundu su chi narat su Liber iudicum turritanorum si pensat chi siat istada fata fàghere dae Mariano I de Torres in su sèculu XI, in su matessi tempus de Nostra Signora de su Regnu de Àldara, de sa cale mantenet e mustrat s'istile romànicu-lombardu. Àteros istùdios faeddant de sa cunsacrazione sua ligada a cussa de Sant'Antiogu de Bisarcio, intre a su 1164 e su 1174.

NOSTRA SEGNORA DE CRASTA

Sa cheja a parte de intro.

Sa cheja a parte de intro est un'ambiente a una navada solu, longa ùndighi metros e larga chimbe. Sa cobertura, chi est istada acontzada in tempos nostros, est a duas abbas e est fata a capriadas in linna. Un'arcu frontale bellu meda e cun mesuras adatas a s'istrutura de sa cheja nos acumpanzat finas a acudire a s'àbside. S'àbside fatu isse puru de pedra at un'istrutura semitzirculare (mesu tunda) e est giradu a cara a oriente comente su prus de sas chejas romànicas. Como non si bidet bene ca est carrarzadu dae unu retàbulu mannu de linna, in ue amus s'istàtua de sa Madonna e àteras pinturas chi la rapresentant. Dae sos istùdios fatos, paret chi custu retàbulu siat istadu fatu intre a sa fine de su sèculu degheste e s'incumintzu de sèculu degheoto. In s'altare 'romànicu' est istada agatada una pergamena chi invocat a Santa Restituta, chi como est bene remunida in sa parròchia de Òschiri. Su cultu de custa màrtire africana in s'isula sarda si podet collocare in su perìodu de su Medioevu Artu. Particolare meda est s'istàtua de Nostra Signora, ca custa de Crasta est una de sas pagas in ue sa Madonna no at sa criadura in bratzos, ma in manu mantenet unu liberu.

NOSTRA SEGNORA DE CRASTA

Sas àteras istruturas.

A intro de su santuàriu, chi est bene inghiriadu dae unu muru de pedra si agatant àteras istruturas.

Difatis amus sa presèntzia de sas cumbessias, istruturas ruzas chi sunt típicas de sos santuàrios de campagna in Sardigna, e chi sunt fatas pro dare su recreu a sos pellegrinos. B'est sa domo de su Pìscamu de Castro, sede de s'antiga diòtzesi, e a palas, in ue como b'est su "belvedere" si agataiat unu cumbentu de padres.

B'aiat puru una presone, in ue a su tempus de sa Santa Inquisizione beniant serrados sos infideles e beniant lassados mòrrere de fàmene. In antis b'aiat puru unu campusantu in ue sunt istadas agatadas sas tumbas de unu paju de pìscamos, e totus sos repertos si agatant como in su "Museu Episcopale de Otieri."

Atividade finantziada dae sa RAS -
Progetu "Rios de Limba in Montes de
Cultura" propositu dae su Comune de
Belchidda - Atividade finantziada dae
sa Regione Sardigna cun sa L.482/99 e
cun sa L.R.22/2018 - Bando TuLis -
annualidade 2023

NOSTRA SEGNORA DE CRASTA

Sa festa.

Custu santuàriu est semper istadu de importu mannu pro totu sa Diòtzesi.

Dae sos istùdios fatos e dae sa memòria istòrica de sos oschiresos, si cumprendet chi sos pellegrinos arribaiant dae totue, dae Bitzi, dae Nule, dae Alà, dae Uddusò, dae Padru, dae Tula, dae Belchidda e dae totus sas biddas a làcana. Si moviant a pees, cun sos carros, cun sos poleddos, e cun sos caddos, gàrrigos de roba a mandigare e de bufare, e a bortas bi poniant dies pro arribare a Crasta, e da chi arrivaiant beniant collidos dae sa zente de su logu chi lis daiat recreu in sas cumbessias e in sas domos. A cantu s'ischit, istaiant in cue a su nessi pro noe dies, su tempus de totusa novena. Puru a pustis, cando Crasta non fiat prus sa sede de su Pìscamu, pro sa zente custu santuàriu est restadu semper tzentrale e de importu mannu. Sos ritos religiosos chi connoschimus como sunt istados istituidos dae don Solinas in sos annos chimbanta de su noighentos; in antis s'istàtua de Nostra Signora non si moviat dae su santuàriu, francu in sas annadas malas a beru. Tando la giughiant in protzessione pro pregare a pròere o pro su chi serbiat pro mezorare s'annada. Dae sos annos chimbanta, su "Lunis de s'Ànghelu" (Paschita), s' istàtua de Nostra Signora nche benit leada a Òschiri in ue firmat finas a su sàpadu in fatu. Su giòbia s'istàtua de Nostra Signora benit bogada in protzessione in sas carreras de sa bidda in una tzerimònia religiosa e solenne meda. Su sàpadu in fatu, a parte de sero, a pustis de sa missa s'istàtua benit acumpanzada dae sos fideles a sa essida de sa bidda, e posca benit gita a su santuàriu; unu tempus si faghiat cun su carru e cun sos boes. Su incras, sa domìniga a pustis de Pasca, Nostra Signora benit festada dae oschiresos e istranzos cun ritos tziviles e religiosos. Su santuàriu in cussa die est prenu de vida; sa zente si gighet fatu ogni bene de Deus pro mandigare e bufare in allegria: panadas, binu e finas peta de còghere arrustu. Finas a pagos annos in segus, dae s'ala de Aristanis e dae Cabras arribaiant sos chi coghiant su pische arrustu e lu bendiant a sos fideles a pustis de sa missa. A meidade de sos annos 2000 sos giòvanos de su "Gruppo Folk Nostra Signora di Castro" ant detzisu de ispostare a su santuàriu sa rassegna folk chi in antis si faghiat in intro de Òschiri; in custa manera sos fideles ant sa possibilidade de istare in su santuàriu carchi iscuta in prus, totus in amistade e ammirende sos grupos chi mustrant sas traditziones issoro.

SANTU ELIA IN PADRU.

Sa vida de Sant'Elia profeta.

Sant'Elia est connotu pro èssere istadu un'òmine bonu e rigorosu chi at coladu totu sa vida sua chircende de nche conchinare su pòpulu a lassare sos cultos paganos pro adorare solu unu Deus, difatis est unu profeta presente in totu sas tres religiones monoteistas prus mannas, in s'ebraica, in sa musulmana e in cussa cristiana, chi lu festat su 20 de Triulas. Semper bestidu cun una pedde de cammellu e un'istratzu presu in lumbos, a sa manera de Santu Giuanne Batista, de su cale est cunsideradu un'antizipadore. Sighende su chi si agatat in sa Legenda Aurea, Elia est nàschidu in su sèculu IX a.C. in Tishbe (Giordània) a su tempus de su Re Acab, unu re chi adoraiat a Baal unu deus paganu chi beniat cunsideradu su mere de sas abbas, de sa fertildade de sos campos e de totus su bestiàmene. Pro mustrare chi su Deus est unu e bia, Elia isfideit 400 profetas de ìdolos paganos a fàghere cadaunu unu sacrificziu, a manera chi s'ìdolu adoradu si esseret mustradu.

Elia, cun sa fortza de sa preghiera, allugheit una pira de linna birde e infusta, mustrende sa potèntzia de su Deus de Israele. Re Acab, cussizadu dae sa muzere, isperdeit totus sos profetas de Deus, francu Elia chi resesseit a fuire in su desertu. Pro baranta dies isteit in ie preghende a sa sola, mandighende e bufende su chi li batiant sos corbos. Cando torreit, sigheit sa gherra contras a sos ìdolos paganos e a s'ùrtimu bi la fateit a cunvertire sos regnantes de Tishbe. Pro sa Bìbbia, Elia acabbada sa missione sua e de àere miraculadu una mama cun su fizu, chi aiant pèrdidu totu pro curpa de una carestia e no aiant prus ite manigare, artzieit a chelu subra de unu carru de fogu, lassende su manteddu sou a Eliseu, su menzus discèpulu chi aiat. Oe in sa religione catòlica, Sant'Elia est ispiradore e ghia de s'Òrdine de sos Carmelitanos, chi est nàschidu in su Monte Carmelo in Palestina, a curtzu a sos logos in ue su santu est campadu.

Est su santu amparadore contras a sos lampos e a sas temporadas e est su patronu de sos aviadores.

A parte in Padru, in Sàrdigna si festat finas in Casteddu, in Quartu Sant'Aleni, in Barùmini, in Nurri e in àteros deretos e s'agatant fintzas paritzas crejas dedicadas a su Santu, in mesu a sas cales ammentamus sas de Nuxis, Siliu, Orane, Bitzi, Nuragus.

SANTU ELIA IN PADRU.

Iconografia.

Sant'Elia, in sas pinturas e in sas istàtuas, est rapresentadu in diversas maneras. Carchi borta est bestidu cun una pedde e cun in manu sas profetzas, carchi àtera borta in unu logu iscurosu o subra de unu carru de fogu cun sos ànghelos e sos corbos chi li giughent carchi cosa de mandigare. In s'istàtua chi amus in sa creja de Sa Serra su santu est in subra a unu basamentu e est rafiguradu cun pilos e barba longa e cun una tònica birde, subra a sa cale si distinghet una màntua de pedde. Finas sa postura est particolare, cun sa manu destra ritza e puntada a chelu e cun sa manu manca arambada a sa roda de su carru. In sas dies de sa festa s'istàtua est mudada dae sa presèntzia de prendas, bratzales e collanas dadas in donu dae sos fideles.

SANTU ELIA IN PADRU.

Sa creja de Sant'Elia in Sa Serra.

Sa creja de Sant'Elia si agatat in Saltos de Giosso, in sa frazione de Sa Serra in su comune de Padru. Data pretzisa de su fràigu non si nd'at agatadu, carchi istòricu pensat chi siat istada fraigada in su matessi logu in ue in antis s'agataiat una creja minoredda de su 1400, dedicada a su profeta esos ùrtimos istùdios narant chi cussa chi amus como siat nàschida a cara a su sèculu XVIII. Dae sos istùdios de don Frantziscu Amadu custa creja colliat totus sos abitantes de Urrà: Sozza, Cuzzola, Su Tirialzu, Sos Runcos, Su Nodalvu, Sa Pedrabianca, Sa Serra e Ludurru e ischimus puru chi in tempus passadu Sant'Elia at fatu parte de sa parròchia de Alà e de cussa de Uddusò, finas a su 1892 cando nascheit sa parròchia de Padru. S'istrutura de sa creja est sèmplitze, sa navada est ùnica cun duas capellas a costazos, est partzida in tres campadas dae arcos in pedra intunigados e carrarzada cun una cobertura a duas abbas. In fundu a s'ùrtima campada, sullevadu de un'iscalina s'agatat s'altare cun s'istàtua de su santu. Sos ùrtimos acontzos sunt istados de importu mannu, ca nd'ant torrada a bogare a pizu su pamentu antigu in terra cota e sos altares de sas duas capellas de costazu. Intro si podent agatare puru sas istàtuas de Nostra Segnora de Lourdes, de Santu Nartzisu, de Santu Antoni e de Santa Rita. In foras, a cara a su portale de sa creja si agatat su campusantu betzu de Sa Serra. A parte sa creja in su santuàriu b'at àteras istruturas chi sunt impitadas comente coghinas pro sas dies de sa festa.

Atividade finantziada dae sa RAS - Progetu
"Rios de Limba in Montes de Cultura"
propostu dae su Comune de Belchidda -
Atividade finantziada dae sa Regione
Sardigna cun sa L.482/99 e cun sa
L.R.22/2018 - Bando TuLis - annualidade
2023

SANTU ELIA IN PADRU. Sa festa

Sant'Elia in s'antighidade beniat festadu s'urtimu lunis de maju, como imbetzes sa festa incomintzat s'urtimu chenàbura de su mese e agabbat sa domìniga, e impare a su profeta benit festadu finas Santu Nartzisu. Fintzas a su 1891, cando galu non fiat parròchia de Padru, sa zente si cojuaiat e batijaiat sos fijos solu sa die de sa festa, ca su preìderu falaiat dae Uddusò solu in cussa occasione. Su santu est semper istadu veneradu meda, sa zente non beniat solu dae sas biddas a làcana comente Alà, Lodè e Padru ma acudiant finas dae biddas prus a tesu comente Uddusò, Bitzi, Torpè, Pasada e àteras.

Finas a sos annos setanta de su noighentos, sa zente furistera chi aiat fatu votu a Santu Elia si tucaiat noe dies in antis de sa festa pro fàghere totu sa novena paris a sos fideles de su logu. Sa festa benit ordiminizada a borta a pare dae totus sas fratziones de Padru semper in su matessi òrdine: Sozza, Cuzzola, SosRuncos -Tirialzu - Nodalvu, Sa Serra, Ludurru e Sa Pedrabianca e duncas ogni fratzione faghet sa festa ogni 6 annos. Amus duos comitados, su primu est fissu e est formadu dae sos sòtzios de totus sas fratziones, su segundu càmbiat ogni annu e benit formadu pro s'occasione dae sa zente de sa fratzione chi ordiminzat sa festa. Custu ùrtimu comitadu est impignadu totu s'annu in una cuèstua pro buscare dinari, bestiàmene, casu, pane e totu su chi bi cheret pro sa bona resessida de sa festa. Sos ritos religiosos comintzant cun sa novena, pro noe die sos fideles andant a su santuàriu a pregare e a iscurtare sa missa. Una chida in antis a sa festa benit maselladu puru su bestiàmene, pro su prus bacas e berbeghes ma sa festa pròpiu comintzat su chenàbura cun su vèsperu pro Sant'Elia. Agabbada sa funtzione benit bogada sa chena: cordas, bentres cun patatu e pisellu, e berbeghe a buddidu cun patatu e chibudda. A sa fine de sa chena si faghet una serada ligada a sa traditzione sarda, a bortas b'est sa gara de sa poesia a bolu, a bortas càntigos a chiterra o si nono càntigos a tenores e ballos sardos cun assòtzios de folklore. Su sàpadu manzanu cumintzat sa festa de Sant'Elia, cando s'istàtua partit dae Sa Serra e benit giuta in protzessione finas a su santuàriu, acumpanzada dae sos costùmenes traditzionales de su logu, dae sos cadderis, dae sa banda musicale e dae sos fideles devotos a su profeta de Tibesh. A pustis de sa missa, sa zente si setzit suta a sos ozastros, a sas èlighes e a sos cherchos seculares, aspetende chi colent sos labiolos de su brou cun sa peta e minestra, giutos dae sa zente de bona voluntade chi cheret dare un'agiudu pro sa festa. Su comitadu cùmbidat finas su casu, su binu e su caffè. Da chi totus ant àpidu ite mandigare, sas cuceras e sos pratos benint collidos e isciucados dae sos voluntàrios chi ogni annu detzident de agiuare su comitadu. A passadu mesudie cumintzant sos ispetàculos tziviles, cun ballos e càntigos traditzionales o ballos prus modernos acumpanzados dae una fisarmònica, chi agabbant cando acudit s'ora de su vèsperu in onore de Santu Nartzisu. Su sero si bogat a chenare peta a buddidu e casu pro totus e si agabbat cun s'ùrtima parte de sos ritos tziviles, su prus de sas bortas cun grupos musicales chi sonant finas a tardu mannu. Sa domìniga manzanu si faghet sa protzessione in onore de Santu Nartzisu, semper acumpanzada dae sos costùmenes e dae sa banda musicale e si narat sa missa in dae in antis a sa zente devota chi est acudida pro s'occasione. B' at de nàrrere, chi in custa die, pro su prus, est zente devota a Santu Elia chi no est resessida a bi andare su die in antis. Finida sa missa, sa festa sighit in sa matessi manera de su sàpadu, càmbiant solu sos ispetàculos tziviles. Pro totus sas tres dies de custa festa antiga, sa zente istat in paghe e armonia in mesu a sos àrbores seculares, suta a sos cales non mancant mai su giogu de sa murra, sos càntigos e sos ballos de sa traditzione de custas fratziones.